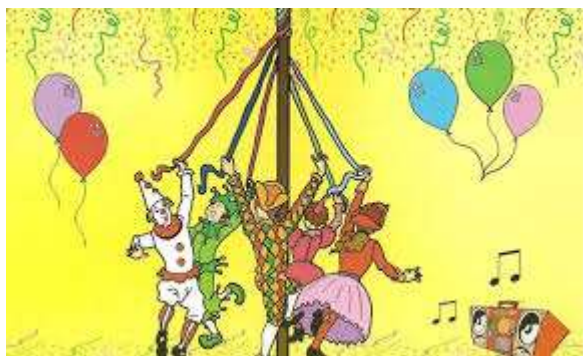

9^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΤΡΕΛΟ ΓΑΪΤΑΝΑΚΙ!!!

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ...

Στην Ελλάδα υπάρχει πληθώρα από έθιμα που διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή. Πάμε μία βόλτα να δούμε πως γιορταζόταν πριν τον κορωνοκακό!!!

Πλέκοντας κορδέλες στο Γαϊτανάκι

Από τα πιο γνωστά πανελλαδικά έθιμα, που διατηρούνται αυτούσια ως τις μέρες μας, είναι το **γαϊτανάκι**. Δεκατρία άτομα χρειάζονται γι' αυτόν το χορό. Ο ένας κρατά ένα μεγάλο στύλο στο κέντρο, από την κορυφή του οποίου κρέμονται 12 μακριές κορδέλες, διαφορετικού χρώματος η καθεμιά. Οι κορδέλες αυτές λέγονται γαϊτάνια και δίνουν το όνομά τους στο έθιμο. Οι υπόλοιποι δώδεκα χορευτές κρατούν από ένα γαϊτάνι και χορεύουν σε ζευγάρια. Καθώς κινούνται γύρω από το στύλο, κάθε χορευτής εναλλάσσεται με το ταίρι του κι έτσι πλέκουν τις κορδέλες πάνω του δημιουργώντας χρωματιστούς συνδυασμούς. *Όταν πια οι κορδέλες τυλιχτούν στο στύλο και οι χορευτές χορεύουν όλο και πιο κοντά σε αυτόν, τότε ο χορός τελειώνει και το στολισμένο γαϊτανάκι μένει να θυμίζει το αποκριάτικο πνεύμα.*

Απόκριες στην Αθήνα!!!!

Οι Απόκριες στην Αθήνα και οι εκδηλώσεις που σχετίζονταν με τον εορτασμό τους ξεκίνησαν από το 1834 και έπειτα, όταν η Αθήνα έγινε πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους. Έως τότε τα πρωτεία στον εορτασμό της Αποκριάς μαζί με το καρναβάλι, τα κρατούσε η Ζάκυνθος και η Πάτρας. Ωστόσο, όταν η Αθήνα έγινε το κέντρο και ο τόπος διαμονής της λεγόμενης «υψηλής κοινωνίας», ήθη και έθιμα της ευρωπαϊκής κουλτούρας, οι

αποκριάτικες στολές, οι χοροί μεταμφιεσμένων, οι συγκεντρώσεις εντός και εκτός, στους δρόμους και στις πλατείες, οι θεατρικές, μουσικές και εν γένει καλλιτεχνικές παραστάσεις, χαρακτήριζαν το σύνολο της γιορτής που κρατούσε τέσσερις εβδομάδες και κορυφώνονταν όσο πλησίαζε η Καθαρά Δευτέρα.

Την εποχή του Όθωνα, η δυτικότροπη κουλτούρα συνδυάστηκε με επιτυχία με τους τρόπους διασκέδασης των λαϊκών τάξεων αναδεικνύοντας πρωτότυπους, καινοτόμους εορτασμούς, που έλκυαν το ενδιαφέρον όλων στην Ελλάδα και αλλά και πολλών επισκεπτών από το εξωτερικό.

Οι χοροί εντός των σπιτιών μεταφέρθηκαν έξω και από τα πολυτελή σαλόνια οι συμμετέχοντες στις διασκεδάσεις έβγαιναν στους δρόμους και γλένταγαν όλοι μαζί, με μεγαλύτερη εξωστρέφεια και απaráμιλλο κέφι. Άντρες και γυναίκες αποποιήθηκαν σταδιακά τις κομψές στολές και ενστερνίστηκαν πιο περιπαιχτικές μάσκες και στολές, συμμετείχαν σε διάφορων ειδών «πολέμους» (με ρόπαλα, με ρεβίθια, κ.ά.), σε μαζικά χορευτικά και αθλητικά (γαϊτανάκι και γκαμήλα), παρακολουθούσαν λαϊκά δρώμενα, με κύριο ανάμεσα τους τον Καραγκιόζη αλλά και παντομίμα.

Την εποχή του μεσοπολέμου η παλιά Αθήνα μπαίνει στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος και η Πλάκα γίνεται το κέντρο των εκδηλώσεων του αθηναϊκού καρναβαλιού, ενώ το 1931 ξεκινά και το αθηναϊκό καρναβάλι που λαμβάνει χώρα στους γραφικούς δρόμους της παλιάς Αθήνας. Η Πλάκα παραμένει στο επίκεντρο των καρναβαλιστών και των μασκαρεμένων για αρκετές δεκαετίες. Ακόμη και σήμερα, παιδιά και ενήλικες μασκαράδες συναντιούνται σε κεντρικά σημεία της πρωτεύουσας, στην Ερμού, την Αιόλου και τη Σταδίου και κατευθύνονται προς την Πλάκα, είτε για να απολαύσουν μία βόλτα, είτε για να αναμετρηθούν σε εμφάνιση και σε κέφι με άλλους μεταμφιεσμένους. Τα τελευταία χρόνια ο Δήμος Αθηναίων οργανώνει εκδηλώσεις με επίκεντρο την πόλη, ανακοινώνοντας ένα πλούσιο «συμμετοχικό» πρόγραμμα, με μουσικά κυρίως δρώμενα και πάντα το απαραίτητο θέατρο σκιών.

Φέτος...τίποτε!!!!

Αγαπημένα μου παιδιά, διαβάστε και παρακάτω.... Αξίζει τον κόπο ...είναι ο πολιτισμός ..είναι η κουλτούρα μας.... Είναι η πατρίδα μας!!!!

Ξάνθη

Κάθε χρόνο το τέλος του καρναβαλιού στην Ξάνθη σηματοδοτεί το «κάψιμο του Τζάρου». Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς στη γέφυρα του ποταμού Κόσυνθου, ντόπιοι και επισκέπτες παρακολουθούν να καίγεται ο Τζάρος, δηλαδή ένα ανθρώπινο ομοίωμα τοποθετημένο πάνω σε έναν σωρό από πουρνάρια, με σκοπό να ξορκιστεί το κακό που στη προκειμένη περίπτωση είναι η απομάκρυνση των φύλλων το καλοκαίρι. Το έθιμο κρατάει χρόνια καθώς το έφεραν οι πρόσφυγες από το Σαμακόβ της Ανατολικής Θράκης και ζωντανεύει κάθε χρόνο από τους κατοίκους του ομώνυμου συνοικισμού.

Διδυμότειχο

Στα χρόνια της τουρκοκρατίας υπήρχαν πολλοί Τούρκοι με μεγάλες περιουσίες που οι κάτοικοι τους ονόμαζαν «Μπέηδες». Οι Τούρκοι δεν επέτρεπαν στους Έλληνες να συγκεντρώνονται και να μιλάνε ελεύθερα. Μετά από προσπάθειες, τους επέτρεπαν να συγκεντρώνονται την Αποκριά, να μιλούν ελεύθερα και να λύνουν τα προβλήματά τους. Σιγά-σιγά μπορούσαν να σατιρίζουν τους Τούρκους και να τους πειράζουν, μόνο εκείνη τη μέρα. *Το έθιμο συνεχίστηκε, και μετά την απελευθέρωση γινόταν σαν γιορτή για την απελευθέρωση από την εκμετάλλευση των Τούρκων. Κράτησε, και με τα χρόνια αύξησε το σατιρικό και περιπαικτικό χαρακτήρα του.*

Το έθιμο του «Μπέη», περιέχει διονυσιακά στοιχεία και έχει σατιρικό χαρακτήρα. Το ντύσιμο σχεδόν όλων των προσώπων βασίζεται σε ρούχα παλαιότερων εποχών και στον αυτοσχεδιασμό. Αφού τελειώσει η «γύρα» του μπέη, γίνεται αναπαράσταση των τοπικών εργασιών (όργωμα, θερισμός) από τους γεωργούς. **Ακολουθεί γαϊδουροδρομία και ρωμαϊκή πάλη.** Μετά την ολοκλήρωση της ρωμαϊκής πάλης, ο κόσμος μαζεύεται στις ταβέρνες και μαζί με το προσωπικό του Μπέη πίνει και διασκεδάζει με παραδοσιακά όργανα της περιοχής.

Καστοριά

Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, στις πλατείες της Καστοριάς και στα χωριά στήνονται μεγάλες φωτιές, τηρώντας ένα προχριστιανικό έθιμο που ακούει στο όνομα Μπουμπούνες.

Οι μεγαλύτερες μπουμπούνες είναι της πλατείας Ντουλτσού, της γειτονιάς του Απόζαρι, της πλατείας Ομονοίας και της γειτονιάς του παλαιού Νοσοκομείου. Γύρω από την αναμμένη μπουμπούνα, οι παρευρισκόμενοι πίνουν και γεύονται εδέσματα της μέρας της Αποκριάς, που καταναλώνονται εν όψει της Καθαράς Δευτέρας. Λαϊκές ορχήστρες παίζουν τοπικούς παραδοσιακούς σκοπούς και ακολουθεί χορός μέχρι να σβήσει η μπουμπούνα και να πάρει μαζί της τα κακά πνεύματα, ώστε ο εξαγνισμός της Σαρακοστής να ξεκινήσει χωρίς αυτά.

Στα σπίτια τηρούν το έθιμο του "Χάσκαρη". Μετά το βραδινό φαγητό διασκεδάζουν όλοι με τις προσπάθειες που καταβάλουν όλα τα μέλη της οικογένειας για να "πιάσουν" με το στόμα ολάνοιχτο το βρασμένο αυγό που τους προσφέρεται με τη βοήθεια ενός ξύλινου ραβδιού και μιας κλωστής στην οποία δένεται το αυγό. Ο συμβολισμός του χάσκαρη έχει να κάνει με τη σαρακοστή. Με αυγό κλείνει το στόμα για την νηστεία, με αυγό ανοίγει ξανά το βράδυ της ανάστασης.

Κοζάνη

Ένα ζωντανό έθιμο που στηρίζεται στην αυθόρμητη συμμετοχή των κατοίκων, αναβιώνοντας μια παράδοση, οι ρίζες της οποίας χάνονται στα βάθη του χρόνου. Γλέντι και ξεφάντωμα με φαγητό, κρασί, χορό, τραγούδι και αθυροστομία χωρίς όρια είναι τα χαρακτηριστικά των εκδηλώσεων.

«Οι Φανοί» είναι μεγάλες φωτιές που ανάβουν στις διάφορες γειτονιές της Κοζάνης και οι ντόπιοι τραγουδούν αποκριάτικα τραγούδια (στο τοπικό ιδίωμα), που σατιρίζουν καταστάσεις και πρόσωπα. Κατά τη διάρκεια της Αποκριάς, κάθε μέρα μια γειτονιά ανάβει τον δικό της «Φανό», ενώ το βράδυ της Κυριακής (της Μεγάλης Αποκριάς) ανάβουν όλοι οι «Φανοί» σ' όλες τις γειτονιές και η πόλη ζει ένα ζέφρενο παραδοσιακό γλέντι ως το πρωί.

Σέρρες

Την Κυριακή της Τυρινής και την Καθαρά Δευτέρα, στο χωριό Φλάμπουρο αναβιώνει το έθιμο του Μπαμπόγερου. Ο Μπαμπόγερος συμβολίζει το καλό και την υγεία. Η εμφάνισή του είναι ξεχωριστή και παράλληλα τρομακτική. Είναι ντυμένος με μαύρα ή καφέ δέρματα αιγοπροβάτων και από τη μέση του κρέμονται διαφορετικού μήκους κουδούνια. Διακρίνονται μόνο τα μάτια του, αφού στο κεφάλι του φοράει ένα μαύρο, τεράστιο μυτερό καπέλο, περίπου τριών μέτρων, στολισμένο με χάντρες, κορδέλες και μαντήλια. Νωρίς το πρωί, ο Μπαμπόγερος, αφού πάρει την ευλογία της μάνας του, κατευθύνεται στην εκκλησία για να πάρει τη χάρη της Αγίας Άννας, της ομώνυμης εκκλησίας του χωριού, ενώ στη συνέχεια επισκέπτεται κάθε σπίτι του χωριού με σκοπό να σκορπίσει το κακό και να φέρει τύχη και υγεία.

Το έθιμο του Μπαμπόγερου ολοκληρώνεται την Καθαρά Δευτέρα, με ένα μεγάλο γλέντι, που στήνεται στην πλατεία του χωριού, δίνοντας στους επισκέπτες την ευκαιρία να θαυμάσουν τον περίτεχνο και μοναδικό χορό των Μπαμπόγερων, αλλά και την ευκαιρία να δοκιμάσουν νησίσμα εδέσματα.

Νάουσα Ημαθίας

Οι "Μπούλες" είναι ένα χορευτικό δρώμενο και αυτό γιατί κατά την διάρκεια της τέλεσής του απαιτείται χορευτική συμμετοχή από ομάδες ανθρώπων. Σε αυτό το έθιμο για να λάβει κανείς μέρος θα πρέπει να ακολουθήσει τους αυστηρούς κανόνες που θέτονται σχετικά με την συμπεριφορά, το δρομολόγιο και άλλες προκαθορισμένες προϋποθέσεις οι οποίες προκύπτουν από το αρχαίο τελετουργικό.

Ένας απαράβατος κανόνας του εθίμου που δεν αλλοιώθηκε όσα χρόνια κι αν πέρασαν είναι πως οι τελεστές του εθίμου είναι αυστηρά μόνο άντρες. Από τα πολύ παλιά χρόνια στα μπουλούκια έπαιρναν μέρος και μικρά αγόρια.

Το έθιμο ξεκινάει νωρίς το πρωί, την παραμονή της Κυριακής της Αποκριάς όπου κι αρχίζει το ντύσιμο. Αυτό συμβαίνει γιατί τ' ασημία που θα κοσμήσουν τα πανάκριβα υφάσματα πρέπει να ραφτούν ένα ένα πάνω σε ένα ειδικά σχεδιασμένο για την τελετή γιλέκο. Τελευταία προσθήκη για να ολοκληρωθεί η αμφίεση της Μπούλας είναι το περίτεχνο και συνάμα πολύπλοκο κεφαλοδέσιμο, το οποίο τοποθετείται από ειδικό τεχνίτη, έτσι ώστε να δεθεί σωστά και σφιχτά για ν' αντέξει στις μεγάλες διαδρομές που θα διανύσουν οι τελεστές και στους πολλούς και έντονους χορούς που απαιτεί η τέλεση του εθίμου.

Η φορεσιά για τις «Μπούλες» απαιτεί πολλά κοσμήματα κυρίως ασημένια γι' αυτό και οι συμμετέχοντες στο έθιμο ξεκινούσαν την συλλογή τους τουλάχιστον τρεις μήνες πριν. Πολλά από τα ασημικά που συνοδεύουν την εντυπωσιακή αμφίεση είναι σπάνια, ανεκτίμητης αξίας οικογενειακά κειμήλια. Τα υφάσματα που αποτελούν την ενδυμασία της "Μπούλας" (νύφης) είναι πανάκριβα μέχρι και σήμερα γι' αυτό και έραβαν μερικά μέρη της φορεσιάς και τα υπόλοιπα τα δανείζονταν από τελεστές του εθίμου προηγούμενων χρόνων.

Εντύπωση προκαλεί η παραδοσιακή μάσκα που ονομάζεται πρόσωπος ή προσωπίδα που είναι ίσως το σημαντικότερο εξάρτημα της φορεσιάς της νύφης αλλά και του άντρα που συμμετέχει στο έθιμο.

Ιωάννινα

«Τζαμάλες», κατά το τοπικό ιδίωμα, ονομάζονται οι μεγάλες αποκριάτικες φωτιές που ανάβουν κάθε χρόνο σε διαφορετικές συνοικίες της πόλης των Ιωαννίνων την τελευταία Κυριακή πριν την αρχή της Σαρακοστής. Γύρω τους στήνεται κάθε χρόνο γλέντι με πολύ χορό και κρασί που κρατά μέχρι τα ξημερώματα. Το έθιμο υπάρχει από τον 19ο αιώνα και αναβιώνεται κάθε χρόνο από το λαό καθώς θεωρείται ως καθαρτήριο για να ανοίξει καλά η νέα χρονική περίοδος, δηλαδή αυτή που θα έρθει μετά τον Χειμώνα.

Σοχός, Θεσσαλονίκη

Ένα από τα παλαιότερα έθιμα που έχει μεταφερθεί και γιορτάζεται μέχρι σήμερα αναλλοίωτο στον Σοχό της Θεσσαλονίκης, είναι **οι «Κουδονοφόροι»**. Σύμφωνα με το έθιμο τραγόμορφοι καρναβαλιστές ξεχύνονται και χορεύουν σε δρόμους και πλατείες. Σημαντική είναι και η θέση του εθίμου των μετανοιών κατά το οποίο σύμφωνα με την παράδοση οι μεγαλύτεροι δίνουν άφεση αμαρτιών

στους μικρότερους, οι οποίοι τους φιλούν το χέρι, προσφέροντας τους ένα πορτοκάλι. Παράλληλα, με τις εκδηλώσεις γίνεται και ένας παραδοσιακός γάμος που αναβιώνει ως παρωδία γαμήλιας τελετής την Κυριακή της Αποκριάς.

Άμφισσα

Το τελευταίο Σαββατοκύριακο της Αποκριάς αναβιώνει στην Άμφισσα ο **Θρύλος του «στοιχειού»**. Από τη συνοικία Χάρμainera, όπου βρίσκονται τα παλιά Ταμπάκικα, και τα σκαλιά του Αη Νικόλα κατεβαίνει το «στοιχειό» και μαζί ακολουθούν νεράιδες, ξωτικά, σκιάχτρα και άλλα αλλόκοτα πλάσματα.

Αμοργός- Σέριφος

Αναβιώνει το έθιμο του «Καπετανίου». Το πρωί της Τυρινής οι νέοι, ντυμένοι με βράκες με ζωνάρι στη μέση, με τραγιάσκες και παραδοσιακά γιλέκα διακοσμημένα χιαστί με χρωματιστές κορδέλες, παίρνουν τον δρόμο για την εκκλησία της Πα-ναγίας την Επανοχωριανής. Οι νέοι αυτοί συνοδεύονται από οργανοπαίχτες που τραγουδούν μαντινάδες και τον «Αποκριανό»: «Πέρασαν οι αποκριές πάνε και οι τυρινάδες...»

Σκόπελος

Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς άντρες ντυμένοι με πρόχειρα ρούχα κρατούν στα χέρια τους ένα καΐκι κατασκευασμένο από καλάμια και ξύλα, την "Τράτα". **Οι τραταραίοι (το πλήρωμα)** όλοι με ένα σταυρό από λουλάκι στο μέτωπο και στα μάγουλα γυρνούν όλη την πόλη χορεύοντας και τραγουδώντας άσεμνα τραγούδια και μερικές φορές ρίχνουν και δίχτυα, στα οποία πιάνονται οι περαστικοί. Το μπουλουκι που ακολουθεί την τράτα με τους "τραταραίους" αποτελείται από κάθε λογής μασκαρεμένους οι οποίοι τραγουδούν, χορεύουν και πίνουν ενώ κατά το σούρουπο η πορεία αυτή καταλήγει στην παραλία όπου και θα "φουντάρουν" στη θάλασσα την τράτα τους. Το γλέντι και οι χοροί θα συνεχίσουν στα σπίτια μέχρι τις πρωινές ώρες. Πρόκειται για έθιμο που αναπαριστά τους κουρσάρους που παλιότερα λυμαίνονταν τα αιγαιοπελαγίτικα νησιά και αποτελούσαν τον φόβο και τον τρόμο των κατοίκων.

Σκύρος

Με κυρίαρχες μορφές τον Γέρο, την Κορέλα και τον Φράγκο τα σοκάκια της Σκύρου γεμίζουν κάθε χρόνο στις Απόκριες από τους ήχους των κουδουνιών και το θέαμα είναι πραγματικά εντυπωσιακό. Έθιμο πολλών χρόνων με διονυσιακές ρίζες, ο Γέρος και η Κορέλα υπενθυμίζουν μια φυσική καταστροφή που κατέστρεψε όλα τα κοπάδια του νησιού μετά από την οποία ένας βοσκός με τα κουδούνια των προβάτων και των αιγών του γύρισε το χωριό για να πει το κακό νέο και στους υπόλοιπους.

Ζάκυνθος

Ένας παραδοσιακός ντελάλης γυρίζει το νησί και διαλαλεί το πρόγραμμα του καρναβαλιού. Σ' όλη τη διάρκεια της Αποκριάς διοργανώνονται χοροί, παρελάσεις και άλλα δρώμενα. Τις Κυριακές των Απόκρεω και της Τυρινής γίνεται η περιφορά του Καρνάβαλου με τη συνοδεία αρμάτων από όλες τις περιοχές του νησιού. Οι εκδηλώσεις κλείνουν με την πολύ διασκεδαστική «Κηδεία της Μάσκας». Πρόκειται για μια αναπαράσταση - παρωδία κηδείας με πολύ γέλιο, όπου τη θέση του νεκρού παίρνει ο Καρνάβαλος, ενώ ακολουθούν οι θλιμμένοι συγγενείς, με απεριγράπτη εξέλιξη. Το καρναβάλι δεν περιορίζεται μόνο στην πόλη, αλλά μεταφέρεται και σ' όλα τα χωριά του νησιού.

Θήβα

Κάθε χρόνο τη καθαρά Δευτέρα γίνεται αναπαράσταση του Βλάχικου γάμου. Παραδοσιακά όργανα και στολές είναι τα βασικά χαρακτηριστικά του εθίμου, το οποίο έχει τις ρίζες του στο 1830.

Και άλλα πολλά.... Του χρόνου με υγεία!!!!

Τα ήθη και τα έθιμά μας είναι η κληρονομιά μας...

Με αγάπη !

Η Δ/ντρια